

8. Русско-украинский словарь : в 3 т. — [2-е изд., испр.]. — К., 1980—1981.
9. Словник іншомовних слів / [уклад.: С. М. Морозов, Л. М. Шкарапу-та]. — К. : Наукова думка, 2000. — С. 161.
10. Словник синонімів української мови : [у 2 т.] / [А. А. Бурячок, Г. М. Гнатюк, С. І. Головашук та ін.]. — К. : Наукова думка, 1999—2000. — Т. 2. — С. 610.
11. Словник української мови : [в 11 т.]. — К. : Наукова думка, 1970—1980.
12. Супрун Л. В. Нормативність мовлення як складник мовної комунікації журналіста / Л. В. Супрун // Наукові записки Інституту журналістики. — 2008. — Т. 33. — С. 44—48.

Надія Горошкевич

СТЕРЕОТИПИ ВИСВІТЛЕННЯ ПРОБЛЕМИ ДЕРЖАВОТВОРЕННЯ У ПРЕСІ ІВАНО-ФРАНКІВЩИНИ (2007—2009 рр.)

Розглянуто особливості відображення процесів державотворення у регіональних ЗМІ. На прикладі преси Івано-Франківщини 2007—2009 рр. виділено і проаналізовано стереотипи, що перешкоджають становленню успішної України.

Ключові слова: *стереотип, регіональні ЗМІ, історія, патріотизм, публікація, держава, ментальність.*

Рассмотрены особенности отображения процессов создания государства в региональных СМИ. На примере прессы Ивано-Франковщины 2007—2009 гг. выделены и проанализированы стереотипы, которые препятствуют становлению успешной Украины.

Ключевые слова: *стереотип, региональные СМИ, история, патриотизм, публикация, государство, менталитет.*

The article considers features of reflection of processes of creation of the state in regional mass-media. On the example of press of Ivano-Frankivsk region of 2007—2009 yrs the stereotypes, which inhibit formation of successful Ukraine, have been selected and analyzed.

Key words: *stereotype, regional mass-media, history, patriotism, publication, state, mentality.*

Війна Росії проти України примушує проаналізувати не лише зовнішні причини агресії, а й те, яким чином формувалася внутрішня проблематика сприйняття українцями своєї держави. Питання

становлення принципів українського державотворення виявились настільки суттєвими, що оголили цілий комплекс проблем у царині формування стереотипів державотворення — а надто на рівні функціонування місцевих газет. Ми проаналізували публікації в популярних газетах Івано-Франківщини: «Галичина», «Західний кур'єр», «Вечірній Івано-Франківськ», «Світ молоді», «Галицький кореспондент», «Репортер», «Івано-Франківський оглядач», а також у декількох районних виданнях 2008—2009 рр. — складного, «міжмайданного» періоду в житті України, протягом якого політичними силами, що перебували в постійній міжособистій боротьбі, знищувалася сама ідея українського державотворення.

Аналіз значного масиву публікацій івано-франківської періодики досліджуваного періоду, в яких висвітлюються ті чи інші аспекти державотворення, дозволив дійти висновку, що більшість текстів присвячені минувшині, значно менше — вирішенню злободенних проблем сьогодення, і лише невелика частина матеріалів спрямована на майбутнє. Орієнтація на минуле — не лише характерна риса публікацій івано-франківських журналістів, а й неодмінний складник української державотворчої думки.

Така особливість державотворчого дискурсу має свої причини: історія України старанно замовчувалася в часи Радянського Союзу, багато разів переписувалася істориками імперій, до складу яких входила наша держава. Тому відновлення історичної справедливості — важлива складова державотворення, виконання цієї функції значною мірою покладено на ЗМІ. У роки незалежності, особливо на початку 1990-х рр., з'явилося чимало публікацій у газетах і журналах, книг, радіо- та телепередач, присвячених цій тематиці, проте вона залишається актуальною і сьогодні. Тільки пам'ятаючи своє минуле, проаналізувавши його досягнення і помилки, можна зробити правильні висновки та побудувати справді сильну і справедливую державу. В Україні ця проблема стоїть особливо гостро: ми часто не знаємо своїх героїв, забуваємо важливі історичні віхи, не виносимо уроків із невдач та прорахунків, повторюючи їх знову й знову. Тож апелювання до минулого має велике значення для вирішення проблем сьогодення.

Однак такий стан справ має і зворотний бік — наша державотворча думка не орієнтована на майбутнє: немає повноцінного

дискурсу щодо майбутніх шляхів поступу України, не часто аналізуються державотворчий досвід та стратегії розвитку державності інших країн, більшість патріотичних заходів покликані вшанувати пам'ять історичних подій та минулих поколінь, натомість мало уваги приділяється молоді, концепції розвитку української державності. Івано-франківська (як і всеукраїнська) преса рідко повідомляє про ініціативи, що мають на меті стратегічний розвиток тієї чи іншої сфери, це віддзеркалює не стільки позицію ЗМІ, як державотворчу лінію влади, що мало уваги приділяє розвитку молоді, далекоглядним стратегічним проектам, героїчним вчинкам сучасників. ЗМІ ж у цьому випадку просто констатують факти, відображають явища дійсності, виступаючи дзеркалом державотворчих процесів, а не ініціаторами тих чи інших змін.

Напрочуд велика увага приділялася спорудженню монументів, дискусіям довкола різних нюансів будівництва пам'ятників [4]. Вагомий пласт публікацій присвячений проблемі відновлення історичної справедливості щодо діяльності УПА [12]. Часто порушувалися теми Голодомору [14], бою під Крутами [1] та багатьох інших героїчних і водночас трагічних сторінок української історії.

Варто також зазначити, що співвідношення публікацій, присвячених минулому, було неоднаковим у різних виданнях. Наприклад, найбільше таких подач у «Галичині», «Західному кур'єрі» та «Світі молоді», а також у районній пресі. Знаковим є те, що головний редактор газети «Верховинські вісті» Дмитро Ватаманюк у своїй підсумковій статті «Віхи нашого життя» [3] вважає, що «найважливішою подією минулого року [2006] для України було все-таки 150-ліття від народження Івана Франка, генія світового масштабу». Ще цитата: «А цей, 2007 рік маємо приурочити 130-річчю від дня народження визначного письменника, мистецтвознавця і фольклориста, драматурга Гната Хоткевича». Ці цитати свідчать про певну обмеженість трактування державотворчих процесів, орієнтацію на реалії минулого, відсутність усвідомлення процесів, що насправді зараз відбуваються у державі.

У незалежних виданнях (наприклад «Галицький кореспондент», «Репортер») публікації, присвячені минулому, звичайно, теж присутні, проте їхній рівень значно вищий. У таких подачах менше публіцистики, натомість частіше подаються цікаві факти, висвіт-

люються інші аспекти проблем, самі проблеми розглядаються під іншим кутом зору.

З огляду на цю властивість ЗМІ Прикарпаття, а саме — постійну орієнтацію на минуле, варто виокремити іншу особливість, притаманну значній частині публікацій, — формування та підтримання негативних стереотипів щодо різних аспектів українського державотворення. Авторів статей до таких висновків підштовхує як досвід минулого, так і офіційне трактування української історії. Адже в українському суспільстві, починаючи від представників влади і закінчуючи журналістами, увага акцентувалась переважно на негативних моментах вітчизняної історії, яка постає перед читачем у вигляді послідовності боротьби і поразок. Автори ніби навмисно нагнітають атмосферу приреченості.

Такі тексти переважно є публіцистичними, часто домінує емоційно забарвлена лексика, адже основна їх мета — впливати через почуття на аудиторію. Серед подач, присвячених проблематиці державотворення, дуже мало аналітичних текстів, а сам рівень матеріалів зазвичай доволі невисокий: автори оперують обмеженою базою історичних знань, рідко виходять за межі традиційної парадигми, практично немає глибокого дослідження теми, коментарів експертів. Варто зазначити, що характерні особливості аналізованих нами подач нерозривно пов'язані з українською системою освіти та науки. Адже переважно практика історичних подій, закладена системою освіти, перетворюється на парадигму, що подається пресою чи від якої відштовхуються автори у своїх роздумах.

Журналісти загострюють увагу на низці характерних негативних рис українства, які перешкоджають державотворенню; натомість до позитивних особливостей української ментальності автори доволі часто відносять ті риси, що за своєю суттю виступають радше бар'єром на шляху до створення цілісної сильної держави, аніж сприяють цьому процесові. Таким чином комплексна картина ментальності українців для розумного читача постає аж ніяк не в оптимістичному світлі, а заклики замислитися над помилками і трагедіями минулого призводять до невтішних висновків щодо майбутнього.

«У чому полягає “звичайна схема” української історії для більшості сучасних українців? Згідно з поглядами найвизначнішого

українського історика Михайла Грушевського та його послідовників, які взяла на озброєння (дещо змодифікувавши) сучасна історіографія, українці — це упосліджена бездержавна нація, позбавлена власної еліти, миролюбна хліборобська маса холопів без військового хисту і прагнення до експансії, перманентно кривджена всіма своїми сусідами, — обурено пише Олег Однороженко. — Вся українська минувшина в уявленні більшості наших істориків — це безперервний ряд поразок та невдач, гноблення й приниження, безсенсових неорганізованих бунтів, зрад і розбрату...» [11].

Українці доброзичливі та гостинні, терплячі та лагідні, мудрі та розсудливі, миролюбні та неагресивні, українці — нація селян. Саме це часто повторюють журналісти у місцевих івано-франківських ЗМІ, коли йдеться про українську ментальність [15]. Проте у контексті державотворення ці риси виступають дещо в іншому світлі: доброзичливість та гостинність українців приваблювали на наші землі різного роду авантюристів і політичних махінаторів; природна лагідність та терплячість українців створювали зручні передумови для завойовників; до «мудрості» та «розсудливості» переважно апелювали політики в усі часи, намагаючись маніпулювати громадською думкою та схилити електорат до тієї чи іншої позиції. Миролюбність та неагресивність українців перегукуються із поступливістю, м'якістю у відстоюванні національних інтересів та відсутністю державницьких амбіцій.

Традиційне трактування українців як селянської нації ставить поза історичним процесом та процесом державотворення (або відводить ці процеси на маргінес) такі верстви українців, як інтелігенція, духовенство, робітники, підприємці, службовці, адже саме вони у більшості європейських країн виступають основним рушієм прогресу, розбудови держави. Не применшуючи ролі селянства у формуванні української державності, можемо стверджувати, що таким чином збіднюється наша історія, а українська нація постає не зовсім повноцінною, позбавленою власної еліти, яка би змогла повести народ шляхом державотворення.

Роль української еліти часто або применшується та піддається суворій критиці, або ж навпаки — штучно підноситься та безпідставно вихваляється. Така полярність, безперечно, негативна, адже як умисне перебільшення, так і применшення ролі суспільної еліти

веде до викривленого сприйняття історичних процесів, недовіри до української історичної науки.

Виходячи з проаналізованих нами публікацій, можна дійти невтішного висновку: автори вважають, що з огляду на свої ментальні особливості українці не здатні до створення держави або ж не спроможні утримати здобуту незалежність і провадити державницьку політику. У подачі Василя Бойчука [1] йдеться про ті риси українців, що завжди перешкоджали створенню державності: «Чи це доба Руїни, чи час національно-визвольних змагань 1917—1921 років, чи період Другої світової війни. Нас завжди переслідували і ослабляли наші внутрішні суперечності та українські політичні чвари... в їх основі лежать реальні відмінності, які склалися історично між різними регіонами України. Вони знаходять своє відображення на ментальному рівні українців. У цьому полягає трагізм нашої нації. Коли нам необхідно об'єднуватися в боротьбі проти ворога, ми навпаки — розз'єднуємось... І ще одне потрібно усвідомити — у своїй боротьбі ми завжди були самі, без союзників та соратників, оточені ворогами. Маючи дві такі складові — внутрішню і зовнішню, ми були приречені жити без своєї державної інституції». Дещо перегукується з цією публікацією стаття Андрія Микитина «Міська політика: квітневі тези» [9], де йдеться про таку рису української ментальності, яку можна охарактеризувати прислів'ям «Де два українці — там три гетьмани».

Про схильність нашої «еліти» до політиканства та пустих балачок замість конкретних справ йдеться у статті Романа Іваничука «Бо війна війною...» [6].

Іншими, не менш характерними рисами українців, які часто згадуються в аналізованому сегменті публікацій, є т. зв. хуторянство та життя за принципом «моя хата скраю». Такі стереотипи, з одного боку, мають об'єктивні історичні причини: українські землі постійно були об'єктом нападів різного роду завойовників, що чинили жорстокі розправи над непокірними, тому така поведінка часто була єдиним способом залишитися в живих. З іншого боку, важливість та масштаб означеної тенденції у нашій державотворчій думці сильно переоцінюють, утверджуючи таким чином негативний стереотип, шкідливий для правильного позиціонування себе як нації та подальшого розвитку держави. При цьому забувають, що такі риси

більшою чи меншою мірою властиві не лише українцям, а й іншим народам [16].

Місцевій пресі України притаманна одна дуже показова особливість: українці пишно «святкують» дні своїх поразок. Багато сказано про уроки, які молоде покоління повинне винести з трагічних подій, що ними багата українська історія, проте який корисний досвід можна почерпнути із сумних сторінок нашої історії — журналісти та промовці не поспішають конкретизувати, хіба що усвідомлення того, що таких трагедій більше не можна допустити. Яким чином не допустити повторення помилок минулого (а історія показує, що наш народ завжди робить схожі промахи) — автори таких публікацій теж не уточнюють, окрім необхідності творення демократичної суверенної незалежної держави і т. д. Таким чином, автори не вдаються до детального аналізу історичних подій, не переосмислюють українську історію в контексті сучасних цінностей та поглядів на державотворення, а фактично повторюють висловлені раніше відомими й авторитетними українцями «прописні істини». Якщо у певний період українського державотворення постійне звернення до трагедій минулого мало на меті актуалізацію державотворення та демонструвало позитивний ефект для становлення і розвитку державотворчої думки в Україні, то на початку XXI ст. воно вже не є ефективним у своєму класичному вигляді — авторам необхідно по-новому переосмислити українську історію, усталені стереотипи щодо державотворення.

Зазначимо, що трактування історії України як низки трагедій є одностороннім й рефлексивним і має численні негативи: перш за все формується образ вічно гноблених і скривджених, складається враження, що в українській історії, крім поразок, нічого не було. Це негативний стереотип, який відштовхує молодь, перешкоджає вихованню патріотизму, створює хибне уявлення про неспроможність українців перемагати й ефективно розбудовувати свою державу. Він уже на рівні підсвідомості закладає відчуття меншовартості: замість того, щоб формувати в українців свідомість нації переможців, нас змушують зациклюватися на поразках і невдачах українського народу. Безумовно, при такій історико-державотворчій парадигмі будь-який прогрес дається дуже важко, адже вже з дитинства в українців формуються негативні настанови, які перешкоджають рухатися вперед, особливо за несприятливих умов.

Це дає підстави говорити про певну інфантильність української державотворчої думки — принаймні в межах її відтворення місцевими ЗМІ. Мова йде не про те, щоб забувати трагічні сторінки нашої історії, найгірше те, що у нашої держави немає живої, життєстверджуючої ідеологічної доктрини, яка би надихала на нові звершення, захоплювала, вселяла віру. Наші політики йдуть давно протореним шляхом і не розуміють, та й не хочуть розуміти, що новий час вимагає нових ідей і нових підходів, що Україні зараз, як ніколи, потрібна сильна ідеологія, концепція державотворення, яка змогла би об'єднати і так розчарований і зневірений народ в єдину націю. Місцева преса початку століття висвітлювала діяльність та погляди саме таких державних мужів-традиціоналістів й подавала це під брендом патріотизму і виховання свідомої нації.

Проте дехто з авторів піддавав різкій критиці діяльність таких політиків і їхніх недолугих піар-менеджерів. Так, Володимир Єшкілев вказував на застарілість світогляду, методів і прийомів «професійних патріотів», їхню обмеженість та формальний підхід до питань ідеології, що мають стратегічне значення: «І свідомі професійні користувачі символів купують. Адже у шосту резолюцію тисяча чотирьох сьомого мітингу було вписано вимогу безумовно підтримувати національно орієнтоване мистецтво і виводити його на високу європейську орбіту» [5].

Із відсутністю життєстверджуючої позитивної концепції історії України та майбутнього державотворення нерозривно пов'язаний такий немаловажний стереотип: у нас немає героя-переможця, який би не тільки боровся за Україну, а й перемагав. Навіть якщо досвід боротьби героя позитивний, то закінчувалося його життя переважно трагічно. І саме на трагізмі долі національних героїв наголошують у своїх публікаціях автори галицьких, і не лише галицьких ЗМІ. Так, у статті «Симон Петлюра і Франція» [8] Олександр Луговий розповідає про поневіряння цього визначного діяча на чужині та його трагічну смерть від руки вбивці. Стаття закінчується доволі песимістично: «Скільки ж часу ми ще шукатимемо кращої долі у світах, розчиняючись поміж інших націй, вмиратимемо на чужині і не зводитимемо свій український дім?». Безумовно, такі публікації мають велике виховне значення, показуючи важкий шлях нашого народу до незалежності, приклад людей, що поклали життя на вівтар нашої

державності. Проте тут присутній і негативний момент: утверджується негативний стереотип про те, що доля українського героя завжди трагічна, а його боротьба у кінцевому результаті з об'єктивних чи суб'єктивних причин закінчується поразкою. А такий стереотип є дуже шкідливим для виховання молодого покоління, побудови сильної незалежної держави.

У той час, як в інших країнах акцентують сильні сторони своїх героїв та створюють (часто всупереч об'єктивним історичним фактам) позитивний, соціально привабливий, харизматичний образ, у нас герої викликають радше співчуття, ніж захоплення. Цікавою у цьому контексті є публікація у «Дзеркалі тижня» [11], де автор на основі аналізу багатьох етапів української історії веде мову про шкідливість усталеного стереотипу «українського героя» та пропонує новий історично обґрунтований символ нації: «Якщо уважно вдивитися в дзеркало цієї історії, то який збірний портрет нашої нації ми в ньому побачимо? Це буде не змучене кріпацькою працею лице грекосося, не “чаечка при битій дорозі”. Ні. Ми побачимо степового рицаря “з бритотою головою та довгим чубом”...».

Окрім того, місцевим івано-франківським виданням притаманна також ідеалізація історичних постатей, яких прийнято вважати героями. Автори всіма силами намагаються згладити всі нерівності, суперечності в образах провідників нації, таким чином часто розмивається індивідуальність, втрачається життєвість образу. Реальна людина стає персонажем, який позбавлений суто людських рис і сприймається абстрактно. Така надмірна ідеалізація виглядає фальшиво, а спрощення образу та зведення його до певних схем у кінцевому результаті не слугує популярності героя у суспільстві, зокрема серед молоді.

Проблема орієнтації на минуле, а не на майбутнє в публікаціях місцевих газет Прикарпаття аналізованого періоду виявляється в цілій низці публікацій. Так, злободенне питання про фінансування спорудження меморіального комплексу Степанові Бандері та будівництва спорткомплексу Микола Волков у статті «Бандера чи спорт? Бандера і спорт!» [4] розглядає саме в такому ключі: «Абсолютна більшість іванофранківців більшу частину “інвестувала б у майбутнє”, звичайно віддавши належну шану і геройському минулому»; «Між минулим і майбутнім ми, українці, чомусь постійно і

вперто обираємо виключно минуле. Можливо тому майбутнє наше таке сумнівне і невизначене?». Автор вказує також на те, що саме проекти, пов'язані з ушануванням героїв минулого, видаються нашим політикам вигіднішими: «Виявилось, що на минуле, яке “тісно пов'язане з політикою”, гроші у міста знайшлися... видається, що таке можливе тільки коли це стосується об'єктів, які пов'язані з політикою та можуть підвищити рейтинг міських політиків». Микола Волков вдало обрав ракурс висвітлення проблеми: він закликає до дискусії, змушує задуматися над самою проблемою пріоритетів. Окрім того, вказує на перебільшену увагу влади і медіа до вшанування славних подій та постатей минулого, що не вповні відповідає настроям у суспільстві.

До таких самих висновків дійшов і автор рубрики «Політ-аналізи»: «...чому шановна громада з таким от ентузіазмом не опікується міськими проектами, спрямованими не до минулого, а у майбутнє: технопарками, скажімо, чи колл-центрами? Адже за радянських часів, кажуть, не тільки монументи будували, але й космодроми» [13].

На жаль, газети краю переважно виконують роль провідника між певними політичними, культурними чи громадськими діячами та народом, фактично ретранслюючи їхні погляди на історію та сучасність, шляхи творення нової української державності. Таким чином тогочасні газети Івано-Франківщини утверджували певні негативні стереотипи щодо державотворення, живили новими матеріалами застарілі погляди на процес становлення української держави. Дуже мало авторів виходять за межі традиційної парадигми української історії, ще менше — стають ініціаторами переосмислення нашої минувшини в контексті державотворення, піддають сумнівам усталені стереотипи та «прописні істини».

Проаналізувавши публікації в івано-франківській пресі, ми також з'ясували, що деякі автори все-таки порушують питання стереотипів щодо державотворення, аналізують традиційне трактування української історії та подають своє бачення державотворчих процесів в Україні. Так, Родіон Комаров вказує на те, що різні політики та вороги нашої держави умисно загострюють увагу на суперечностях всередині країни з метою остаточно розділити українську націю, а також наголошує, що насправді об'єднання нації заради творення

сильної незалежної держави можливе: «Може здатися, що об'єднати ці різні частини українського народу взагалі неможливо... в українській історії, незважаючи на все різноманіття її сприйняття, є навколо чого об'єднуватися. Хоча би навколо державної незалежності, за яку всі регіони країни колись так одностайно проголосували» [7].

Юрій Будзик виступає проти усталених стереотипів щодо української культури, що подаються в офіційній версії історії України та навіть викладаються у шкільному курсі історії, проте насправді нав'язані нам ідеологами держав, які зацікавлені в культурній деградації українського народу: «Мусують міф про те, що до хрещення Русі Володимиром слов'яни були безграмотними і дикими варварами. І що без Кирила і Мефодія слов'яни так і не мали би власної грамоти... Слов'яни до хрещення мали таку високорозвинену цивілізацію, яка за рівнем своїх знань про людину, космос і Бога незрівнянно перевершує сучасну технологічну цивілізацію Заходу. Наприклад, слов'яни володіли чотирма основними видами письма: черти, різі, буквиця і руни...» [2].

Традиційні загальники щодо державотворення руйнує Володимир Винничук у інтерв'ю «Не треба творити дурні міфи» [10]. Зокрема, щодо усталеного погляду на історичну постать Михайла Грушевського та його внесок у процес державотворення: «Тепер ставлять пам'ятники Грушевському... але як президент він той, хто угробив нашу незалежність разом з Винниченком, коли відмовився від створення армії».

Таких публікацій, на жаль, було доволі мало. Переважно автори обмежувались публікаціями з тих інформаційних приводів, які створювали політичні сили, громадські організації та окремі діячі. Значно рідше журналісти або редактори місцевих прикарпатських видань самі ставали ініціаторами обговорення проблем державотворення, зокрема проблеми подолання стереотипів. Тому у подачах, присвячених цій тематиці, було багато псевдопатріотичної риторики, емоційно забарвленої лексики, різноманітних штампів і стереотипів, але мало аналізу, незалежних досліджень ключових проблем та оригінальних концепцій державотворення, що включали би незаангажований аналіз історії та ментальності українців.

1. *Бойчук В.* Крути і Україна у січні 2009 року, або Чому націонал-демократи повторюють типові помилки у побудові власної держави? / Василь Бойчук // Західний кур'єр. — 2009. — 12 лют.

2. Будзик Ю. Культура і цивілізація / Юрій Будзик // Вечірній Івано-Франківськ. — 2008. — 6 листоп.
3. Ватаманюк Д. Віхи нашого життя / Дмитро Ватаманюк // Верховинські вісті. — 2007. — 5 січ.
4. Волков М. Бандера чи спорт? Бандера і спорт! / Микола Волков // Репортер. — 2008. — 17 лип.
5. Єшкілев В. Проліт над гніздом отстою / Володимир Єшкілев // Репортер. — 2008. — 5 черв.
6. Іваничук Р. Бо війна війною... / Роман Іваничук // Івано-Франківський оглядач. — 2008. — 6 листоп.
7. Комаров Р. Що не поділили «бандери», «бандити» і «москалі»? / Родіон Комаров // Вечірній Івано-Франківськ. — 2008. — 16 жовт.
8. Луговий О. Симон Петлюра і Франція / Олександр Луговий // Івано-Франківський оглядач. — 2009. — 22 січ.
9. Микитин А. Миська політика: квітневі тези / Андрій Микитин // Репортер. — 2008. — 8 трав.
10. Не треба творити дурні міфи // Галицький кореспондент. — 2009. — 19 лют.
11. Однороженко О. Звичайна схема української історії / Олег Однороженко // Дзеркало тижня. — 2009. — 25 груд.
12. Павлів Н. Без визнання і шани / Н. Павлів // Галичина. — 2008. — 23 серп.
13. Політ-аналізи // Репортер. — 2008. — 12 черв.
14. Стефанко С. Незалежність і Голодомор. Вони воювали з народами / С. Стефанко // Репортер. — 2008. — 8 трав.
15. <http://www.mfa.gov.ua/mfa/ua/publication/content/391.htm>.
16. <http://ukrajinciberlinu.wordpress.com/2009/05/30/4077>.

Катерина Стецюк

ЖАНР ПОДОРОЖНЬОГО НАРИСУ НА СТОРІНКАХ ГАЛИЦЬКОЇ ЩОДЕННОЇ ПРЕСИ (КІНЕЦЬ ХІХ — ПОЧАТОК ХХ ст.)

Досліджено зразки жанру подорожнього нарису на шпальтах галицьких щоденних газет різного політичного спрямування: народницьких «Діло», «Руслан», москвофільських «Червона Русь», «Галицька Русь», «Галичанинъ», полонофільської «Народної Часописі» за 1888—1914 рр. Розглянуто основні тематичні, ідейні характеристики, жанроформувальні елементи публікацій.